

ՄԵԾ - ՄԱՅՐԵՐՈՒՍ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Գարնանային ճառագայթներն ու երեք,
Աղբիւրներու ջինջ ոգին,
Վարդերու շունչն եւ հողերու մրմունջներն,
Արիւնն ինչ որ թանկագին

Ունէր քաղած սերունդներու լոյս ակէն՝
Բերիք ինծի իբր ընծայ,
Ո՛վ Մեծ - մայրերս, ջրիք ե՛ւ սիրսս հրեղէն՝
Որ վարդի պէս կը ցոլայ:

Ձեր աչերէն հոսող արցունքն եւ անուրջ,
Վերացումներն հաւասփին,
Ձեր պայքարի մեծ ոյժն ու կեանքն անսրսունջ,
Պատմութիւններն ազգային,

Տառապելու եւ տառապանքն երգելու
Քաղցրաշունչ հեծքն ու բարբառ՝
Ես՝ մեղուի պէս՝ ձեր արիւնէն կենսասու
Հաւաքեցի զերթ նեկսար...

Ո՛վ մեծ - մայրիկս, Արգէտի թուփերուն
Թառած քննոյւ աղանի,
Դուն որ գիտցար Շահէնին հետ շինել բոյն
Ժայռերու վրայ այգալի,

Դուցէ քեզմէ՝ ժառանգեցի սլանալ վեր
Դէպի կասարն երազին,
Ըզգալ հոգիս ամպրոպներուն հետ ընկեր
Եւ աստիւերու ծաւալին...:

Ուրիշ մեծ - մայր մը քողելով Կեսարիան,
Ծիծեռնակին պէս գաղթող,
Սեւ Ծովի լուրք ամփունքն ընտրեց իբր կայան,
Յուրթի Պոնտոսն այգաւող...

Իր զաւակներն՝ որոնք եղան մեծ հայրս ու
Ձորս եղբայրները անոր՝
Դիտցան ըլլալ քիչ մը հպարտ այլ ազգու
Օրէնքագէտ լուսաւոր:

Վայելչասէր, խելացի կինն այդ չքնաղ
Ունէր անհուն պատշաճումն
Պարտէզներու, ծառ ու ծաղկի եւ խաղաղ
Աղբիւրներու լուսալուսն:

Գուցէ մեծ հայրս՝ զոր տեսած եմ շարունակ
 Վարդերու դէմ հիացիկ՝
 Այդ պատեհի մօր սրտին մէջ անապակ՝
 Ճանչցաւ պարտէզն ու ծաղիկ...:

Ո՛վ հօրս հանին, ի՛մ հոգիիս մէջ սակայն
 Բնութեան սէրն անյագուրդ՝
 Գարձաւ հացի՛ն եւ ջուրին չափ կենսական,
 Իմ էութեան կենսահիւք...:

Ահա՛ ուրիշ մեծ մայր մը սեւ աչերով,
 Սեւ մազերով զերթ գիշեր,
 Որմէ պահած եմ պատկերն այս հոգեխոտի՝
 Իբրեւ վերյուշ կարեվէր...:

Բու մ'էր ինկած ծխնետոյզէն վար՝ մեր տան,
 Հանիս կանգնած մեր սեմին՝
 Կը զարնէր ձեռքն իր ծունկերուն, ողբաձայն
 Կը գուշակէր անձկագին՝

Թէ անաւո՛ր չարիք մը կար մեր տան վրայ...
 — Նախազգացում անբնին —
 Իր մէկ որդին՝ տնօր ասպետ խաբեբայ՝
 Եղաւ արասն իր տունին...:

Իսկ մայրն իմ մօր՝ գերբզգայուն ու վրսեմ՝
 Ինձ է տրած իր անունն.
 Բայց կը զգամ թէ հոգւոյս մէջ ալ կը կըրեմ
 Իր բովանդակ էութիւնն:

Իր փերողի հոգին իմ մէջ է ծաղկած
 Ու խորացած հետզհետէ.
 Իր շեշերն են որ կը կրկնեմ սիրարբած՝
 Իմ երգերուս մէջ գուցէ...:

Ալեհեր կին մ'ըսաւ թէ հի՛ն օրերուն՝
 Հանիս տեսած էր մէկ հեղ...
 Հսկայ օձ մը յաւեցուցած սողոսկուն
 Ու զայն դիտած՝ դաւնագեղ

Եւ ըզզլիս խաղերուն մէջ իր ձայնին...
 Ու կ'երագե՛մ ես հիմա
 Քեզի՛ նման, ո՛վ մեծ մայրդ իմ վիպային
 Երգով մը խո՛ր, հոգեհմայ՝

Գիւրթէ՛լ չարին ասակ սիրտն ու արգիլե՛լ
 Թոյնին ժայթքը մահածին,
 Հոգիս հազա՛ր դաւնակներով ընծայել
 Բարօրութեան մարդկային...:

ՄԱՌԻ ԱԹՄԱՃԵԱՆ